

Sprawozdanie za lata 2015-2017 z realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wieruszowskiego na lata 2013-2017”

- Rada Powiatu Wieruszowskiego w dniu 28 listopada 2013 r. Uchwałą Nr XXXVI/163/13 przyjęła „Program Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wieruszowskiego na lata 2013-2017”.

Dokument został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego Poz. 358 w dniu 28 stycznia 2014 r.;

- Niniejsze sprawozdanie za lata 2015 – 2017 z realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wieruszowskiego na lata 2013-2017” przygotowano na podstawie art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (T.j. Dz. U. z 2017

r. poz. 2187; zm.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1086.), Zarząd Powiatu Wieruszowskiego sporządza co 2 lata sprawozdanie z realizacji programu, które następnie przedstawia Radzie Powiatu Wieruszowskiego;

- sprawozdanie opracowano na podstawie ankiet przeprowadzonych w każdej gminie Powiatu Wieruszowskiego oraz własnych źródeł, posiadanych w dokumentacji Starostwa Powiatowego w Wieruszowie;

Zastępca Naczelnika
Wydziału Rozwoju, Promocji
i Spraw Społecznych

mgr Maria Stubiak

Sprawozdanie za lata 2015-2017 z realizacji
*„Programu Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wieruszowskiego
na lata 2013-2017”*

Wieruszów, grudzień 2017

I Wstęp

Program Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wieruszowskiego na lata 2013-2017 zakłada budowanie tożsamości regionalnej oraz promocję turystyczną powiatu wieruszowskiego. Dokument zawiera ogólne założenia realizacji celów programu. Głównym celem jest dążenie do poprawy stanu zasobów lokalnego dziedzictwa kulturowego, a przez to zachowanie piękna krajobrazu kulturowego. Program ma pomóc w aktywnym zarządzaniu zasobem stanowiącym dziedzictwo kulturowe powiatu wieruszowskiego.

Odbiorcami niniejszego dokumentu są mieszkańcy powiatu, którzy bezpośrednio odczuwają efekty wdrażania Programu. Dotyczy to nie tylko właścicieli oraz użytkowników obszarów i obiektów zabytkowych, ale również wszystkich mieszkańców, gdyż zachowane i należycie pielęgnowane dziedzictwo kulturowe wyróżnia jego obszar i przesądza o jego atrakcyjności.

Przedmiotem Programu Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wieruszowskiego na lata 2013-2017 jest dziedzictwo kulturowe w granicach administracyjnych powiatu wieruszowskiego, a celem jest określenie zasadniczych kierunków działań i zadań na rzecz ochrony i opieki nad zabytkami.

II Podstawa prawna realizacji Programu Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wieruszowskiego

Aktem prawnym regulującym zasady ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce jest *Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (T.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2187; zm.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1086.). Ustawa określa przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi, zasady tworzenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, a także organizację organów ochrony zabytków.

Wykonywanie zadań w zakresie kultury i ochrony zabytków jest ustawowym zadaniem samorządów. W art. 4 ust. 1, pkt 7 *Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym* (T.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1868.) zostały określone zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, obejmujące sprawy kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Obowiązek sporządzania programów opieki nad zabytkami wynika z *Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (T.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2187; zm.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1086.). Ustawa wprowadza obowiązek sporządzania programów przez samorządy zarówno wojewódzkie, powiatowe, jak i gminne. W myśl art. 87 program opieki nad zabytkami jest opracowywany na 4 lata.

Rada Powiatu Wieruszowskiego w dniu 28 listopada 2013 r. Uchwałą Nr XXXVI/163/13 przyjęła „Program Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wieruszowskiego na lata 2013-2017”. Dokument został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego Poz. 358 w dniu 28 stycznia 2014 r.

Na mocy art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Zarząd Powiatu Wieruszowskiego sporządza co 2 lata sprawozdanie z realizacji programu, które następnie przedstawia Radzie Powiatu Wieruszowskiego.

III Zakres realizacji Programu Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wieruszowskiego na lata 2013-2017

Program Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wieruszowskiego określił dwa kluczowe priorytety programu.

Priorytet I

Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego oraz wyeksponowanie zabytków jako element rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu wieruszowskiego

1. Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania

1.1. Prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych:

1.1.1 Przeprowadzono prace remontowo – konserwatorskie przy obiekcie zabytkowym w gminie Lututów:

- remont nagrobka – zbiorowa mogiła powstańców styczniowych 1863 r. w Lututowie;

1.1.2. Przeprowadzono prace konserwatorskie przy obiekcie zabytkowym w gminie Wieruszów:

- konserwacja ołtarza głównego kościoła p. w. św. Rocha w Kuźnicy Skakawskiej (9 czerwca – 30 listopada 2015 r.), gmina udzieliła dotacji w wysokości 90.000 zł.

1.2. Podejmowanie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków:

1.2.1. W Gminie Bolesławiec podjęto starania o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków:

- złożono wniosek do Województwa Łódzkiego na wykonanie prac konserwatorskich i restauratorskich przy Baszcie wraz z murami w Bolesławcu. Gmina otrzymała dotację w wysokości 37500,00 zł., z czego 20049,00 zł. zostało wydane na ekspertyzy ww. zabytku (2017 r.),
- złożono wniosek do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, tj. ruinach zamku w Bolesławcu. Kwota dofinansowania 100% - 1 505 300,00 zł. Gmina jest w trakcie oczekiwania na rozstrzygnięcie dotyczące zakwalifikowania wniosku;

1.2.2. W Gminie Łubnice zostały podjęte działania odnośnie pozyskania unijnych środków na rewaloryzację zabytków:

- Parafia Łubnice pw. Wniebowzięcia NMP za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania „Między Prosną a Wartą” złożyła wniosek w ramach Programu Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, działanie LEADER na wymianę stolarki drzwiowej. Uzyskała dofinansowanie w kwocie 72 000,00 zł. (2017 r.).

1.3. Wyznaczenie przez Starostę Powiatu Wieruszowskiego społecznych opiekunów Zabytków:

- w analizowanym okresie Starosta Wieruszowski nie wyznaczył społecznych opiekunów zabytków ze względu na brak wniosku w tym zakresie ze strony

Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (art. 103 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (T.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2187; zm.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1086.).

2. Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne

2.1. Umieszczenie tablic informacyjnych ZABYTEK CHRONIONY PRAWEM

na zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków zgodnie z rozporządzeniem ministra kultury (Dz. U. z 2004 r. Nr 30, poz. 259) art. 12 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

2.1.1. W Gminie Galewice zakupiono i przekazano do zamontowania tablicę informacyjną *Zabytek chroniony prawem* na zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków:

- tablica została umieszczona przy Kościele Parafialnym p.w. Św. Trójcy w Węglewicach,

2.1.2. W Gminie Lututów na wszystkich zabytkach umieszczono tablice informacyjne *Zabytek chroniony prawem*.

Priorytet II

Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości i konkurencyjności regionu przy wykorzystaniu zasobów dziedzictwa kulturowego

1. Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym

1.1. Udostępnienie informacji o zabytkach gmin na stronach internetowych powiatu i poszczególnych gmin:

1.1.1. Na stronie internetowej Gminy Bolesławiec znajdują się informacje o zabytkach gminy / zakładka *zabytki* (<http://boleslawiec.net.pl/>);

1.1.2. Na stronie internetowej Gminy Czastary zostały umieszczone informacje o zabytkach gminy, dostępna jest również Gminna Ewidencja Zabytków /

zakładka *Dla turysty* (<https://www.czastary.pl/dla-turysty/warto-zobaczyc/zabytki>);

- 1.1.3. Na stronie internetowej Gminy Galewice (www.galewice.pl) opublikowano zarządzenie Nr 4/2017 Wójta Gminy Galewice z dnia 13 stycznia 2017 r. w sprawie założenia Gminnej Ewidencji Zabytków w formie kart adresowych (ewidencja została opracowana w 2010 r.);
- 1.1.4. Na stronie internetowej Gminy Lututów zostały umieszczone informacje o zabytkach gminy (<http://www.lututowgmina.pl/cat2,49>);
- 1.1.5. Na stronie internetowej Gminy Łubnice dodano informacje o zabytkach gminy / zakładka *Nasza gmina - O Gminie* (<http://uglubnice.com.pl/o-gminie/>);
- 1.1.6. Na stronie internetowej Gminy Sokolniki w zakładce *Historia/ Zabytki* umieszczono informacje o zabytkach gminy (http://www.sokolniki.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=161&Itemid=503);
- 1.1.7. Na stronie internetowej Gminy Wieruszów w zakładce *Dla turystów* zostały umieszczone informacje o zabytkach gminy (<http://turystyka.wieruszow.pl>);
- 1.1.8. Na stronie internetowej Powiatu Wieruszowskiego w zakładce *Turystyka/Ciekawe miejsca* są umieszczone i aktualizowane informacje o zabytkach powiatu (<http://powiatwieruszowski.pl/ciekawe-miejsca.html>).

1.2. Opracowanie mapy zabytków powiatu, jako atrakcyjnej graficznie formy promocji ułatwiającej dotarcie do wszystkich elementów dziedzictwa kulturowego:

- w opracowanej „*Interaktywnej mapie zabytków powiatu wieruszowskiego*” (2015 r.) na bieżąco aktualizowane są informacje oraz zdjęcia dotyczące zabytków Powiatu, zakładka *Turystyka*, link do mapy: <http://powiat-wieruszowski.pl/map/>.

2. Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym

2.1. Wydawanie i wspieranie publikacji (w tym folderów promocyjnych, przewodników) poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego gminy:

2.1.1. Gmina Bolesławiec:

- zamieszczenie informacji o zabytkach Gminy w publikacji *Kulinarne podróże po Łódzkiem – Wielkanoc*
- publikacja Gminy Bolesławiec w załączniku nr 1;

2.1.2. Gmina Wieruszów:

- w najbliższym czasie Gmina zamierza wydać publikację związaną z 650-leciem Wieruszowa, w której zostaną umieszczone informacje dotyczące dziedzictwa kulturowego gminy;

2.1.3. Powiat Wieruszowski:

- stałe rozpowszechnianie informacji o zabytkach powiatu zawartych w *Informatorze Powiatu Wieruszowskiego*, gdzie umieszczono mapę atrakcji turystycznych Powiatu Wieruszowskiego (załącznik nr 4 do Sprawozdania za lata 2013-2015 z realizacji Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2013-2017) oraz ulotce *Wieruszowski Powiat z Mapą i Kompasem*, w której umieszczone są fotografie zabytków (załącznik nr 5 do Sprawozdania za lata 2013-2015 z realizacji Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2013-2017).

2.2. Organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych:

2.2.1 Współorganizacja XXXVII i XXXVIII *Wojewódzkiego Rajdu Rowerowego* (główny organizator: Lokalna Grupa Działania *Między Prosną a Wartą*), 2016 i 2017 r.:

- impreza dofinansowana z budżetu powiatu,
- rajd stanowi cykliczną imprezę regionalną, w której oprócz uczestników z województwa łódzkiego biorą udział zorganizowane grupy z województw ościennych,
- celem imprezy jest między innymi popularyzowanie wiedzy o walorach kulturalno-przyrodniczych Województwa Łódzkiego, propagowanie zasad ochrony przyrody i dóbr kultury, popularyzowanie specyficznych cech poszczególnych regionów Województwa Łódzkiego, zapoznanie się szlakami rowerowymi Ziemi Wieruszowskiej;

2.2.2. Współorganizacja XVII i XVIII Konkursu Plastycznego i Fotograficznego

Krajobraz Powiatu Wieruszowskiego:

(główny organizator: Gminny Ośrodek Kultury w Galewicach), 2016 i 2017 r.:

- impreza dofinansowana z budżetu powiatu,
- patronat starosty wieruszowskiego,
- impreza cykliczna dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalistów,
- celem imprezy jest między innymi utrwalenie najciekawszych zakątków i zabytków Ziemi Wieruszowskiej.

3. Promocja regionalnego dziedzictwa kulturowego służąca kreacji produktów turystyki kulturowej

- 3.1. Wydanie przewodnika turystycznego po Powiecie Wieruszowskim zawierającego propozycję tras (szlaków turystycznych), aktualne dane o bazie gastronomiczno-noclegowej, atrakcjach oraz dostępności dla osób niepełnosprawnych
- wydanie przewodnika turystycznego po Powiecie Wieruszowskim z ww. informacjami wyznaczono na rok 2018.

Pozostałe wskaźniki służące ocenie realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami”

1. Opracowanie gminnych programów opieki nad zabytkami

- 1.1. Gmina Sokolniki jest w trakcie opracowywania gminnego programu opieki nad zabytkami.

2. Weryfikacja obiektów gminnych wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków pod kątem zgodności ze stanem faktycznym

- 2.1. Gmina Bolesławiec jest w trakcie weryfikacji obiektów gminnych wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków;
- 2.2. Gmina Sokolniki przeprowadziła weryfikację obiektów gminy wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- 2.3. W Gminie Wieruszów zweryfikowano obiekty gminy wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków, w trakcie opracowania Gminnej Ewidencji Zabytków (wrzesień / październik 2017 r.).

3. Podkreślenie w *Strategii Promocji Powiatu Wieruszowskiego na lata 2016-2022* znaczenia dziedzictwa kulturowego Powiatu jako jednego z elementów służących budowaniu marki regionu.

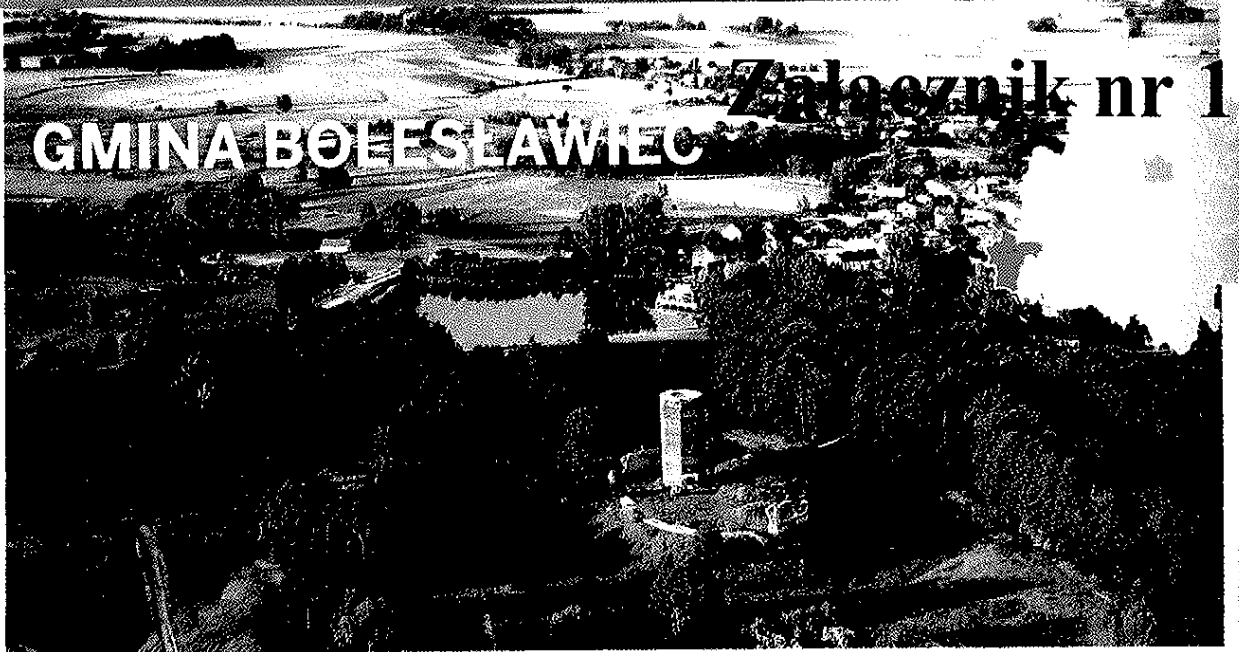
Założenia *Programu Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wieruszowskiego na lata 2013-2017* w analizowanym okresie uznać należy za zrealizowane, z koniecznością kontynuacji w pozostałych latach, co zostanie uwzględnione w nowym programie opieki nad zabytkami (przyjęcie programu planowane jest w pierwszej połowie 2018 r.).

Załącznik nr 1

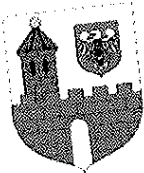

Kulinarne
podróże
po Łódzkiem

Wielkanoc

Pysznie w otoczeniu zabytków

Gmina Bolesławiec położona jest w powiecie w i e r u s z o w s k i m , w południowo-zachodniej części województwa łódzkiego.

Część powierzchni gminy znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu „Doliny rzeki Prosnny”, wchodzącego w skład korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym.

Gmina składa się z dziesięciu sołectw, zamieszkuje je 4200 mieszkańców. Układ komunikacyjny oparty jest na drogach gminnych i powiatowych, które łączą obszar gminy z układem krajowym drogami nr 8 (Warszawa – Wrocław) i nr 11 (Katowice – Poznań). Na terenie gminy zarejestrowanych jest ponad 200 podmiotów gospodarczych, są to w większości małe firmy handlowo-usługowe.

W centrum Bolesławca znajduje się siedziba Urzędu Gminy, Gminny Ośrodek Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna. Mieszkańcy gminy prężnie działają w: Stowarzyszeniu Pomocny Dom, Stowarzyszeniu na rzecz Rozwoju Wsi Mieszeszyna, Mieszeszynka i Okolic, Stowarzyszeniu Rozwoju Wsi Żdżary i Wiewiórka, a także Stowarzyszeniu Miłośników Basz-

ty w Bolesławcu i Towarzystwie Przyjaciół Bolesławca.

Na terenie gminy aktywną działalność sportową prowadzą dwa Ludowe Kluby Sportowe: BASZTA w Bolesławcu i HETMAN w Żdżarach.

Wątki przyrodniczo-krajobrazowe gmina zawdzięcza położeniu w Obszarze Chronionego Krajobrazu „Doliny rzeki Prosnny”. Rzeka Proсна była naturalnym drogowym szlakiem, który prowadził szlak bursztynowy, a człowiek ingerował w zasoby przyrodnicze. Od czasów prehistorycznych ludzie osiedlali się nad brzegiem rzeki, znajdując dogodne warunki dla rozwoju rolnictwa. Wypasano tu bydło, koszone trawy, na łąkach kopano rudę darniową dla hut i glinę do wyrobu szkła. Rzeka sprzyjała również rozwojowi gospodarczemu, zakładano stawy rybne, tartaki, młyny wodne, które zachowały się do naszych czasów: w Piaskach – Młyn Krupka i w Mieszeszynie – Młyn Chobot.

Na terenie gminy Bolesławiec zlokalizowanych jest wiele, niewątpliwie cennych zabytków dla całego województwa łódzkiego, między innymi: ruiny zamku w Bolesławcu, Pałac Łopuchinów i cerkiew prawosławna w Chróście, kościół murowany w Bolesławcu, drewniane kościoły w Chróście, Piaskach i Żdżarach.

GOSPODARZ GMINY ZAPRASZA

Szanowni Państwo. Gmina Bolesławiec jest specyficzną gminą. Możemy się poszczycić największą liczbą zabytków w powiecie wieruszowskim, czystym powietrzem i walorami przyrodniczymi. To wszystko zachęca do tego, aby nas odwiedzić, a przy okazji wizyty skosztować lokalnych potraw, które od lat przygotowują panie z kół gospodyń wiejskich w: Mieszeszynie, Wiewiórce, Kamionce i Piaskach. Są to przepisy przekazywane z pokolenia na pokolenie, stąd wyjątkowy smak potraw. Warto szkotować ich na miejscu. Jestem pewien, że odwiedzając gminę Bolesławiec, przekonacie się Państwo o tym, że panuje tu wspaniała atmosfera. To zasługa mieszkańców, którzy są

bogactwem gminy. Przy okazji wizyty warto zobaczyć przepiękne zabytki. Najbardziej wyróżniającym nas zabytkiem są z pewnością ruiny zamku w Bolesławcu z pozostałościami murów obronnych i osmioboczną murowaną basztą. Warto zwrócić uwagę także na Pałac Łopuchinów w Chróście i nieopodal znajdującą się cerkiew, która została odrestaurowana przez parafię prawosławną z Częstochowy. W tej chwili trwają zabiegi o pozyskanie pieniędzy, aby odnowić wnętrze. Mamy też wiele zabytkowych obiektów sakralnych. Zapraszam do ich obejrzenia.

Leszek Dominas
wójt gminy Bolesławiec